

Podplukovník Ing. Jaroslav Schejbal

Nové minomety ve výzbroji ČSLA

Dynamika soudobého boje vyžaduje od palebných prostředků dělostřelectva vysokou schopnost manévru palbou a pohybem, značný účinek střeliva v cíli a plnění palebných úkolů ve větší hloubce bojové sestavy nepřítele. To vše v krátkém čase při rychlém zaujetí a opuštění palebných postavení s cílem zabezpečit účinnou a nepřetržitou palebnou podporu vševojskovým jednotkám.

V souladu s tímto obecně platným trendem modernizace dělostřelectva je zvyšován podíl samohybné trakce a výkonnějších dělostřeleckých zbraní ve výzbroji ČSLA. Do této skupiny zbraní patří i nově zaváděné minomety. Z hlediska plnění bojových úkolů motostřeleckých praporů právě minomety vhodně zvyšují palebnou sílu a eliminují dosavadní palebnou převahu praporečného dělostřelectva pravděpodobného nepřítele.

Do výzbroje dělostřelectva ČSLA zavedené nové moderní minometné zbraně čs. konstrukce ráže 120 mm jsou schopné zabezpečit nepřetržitý doprovod a palebnou podporu motostřeleckých praporů ve všech obdobích boje. Splňují požadavky na vedení soudobého boje, zejména v rychlosti zahájení palby, v kadenci, účinku střeliva v cíli, dostřelu a v manévrovosti.

120mm minomet

Používá se k vedení palby ze země. Umožňuje kruhovou střelbu na vzdálenosti od 250 m do 8 km. Vzhledem k nízké

hmotnosti, pohyblivosti na lehkém podvozku a manévrovosti v terénu umožňuje velmi rychle měnit palebná postavení. Obsluhu tvoří tři osoby — velitel, mířič a nabíječ.

Minomet je jednoduché klasické konstrukce, která zabezpečuje téměř bezporuchový provoz. Jeho hlavní části jsou: hlaveň, zařízení k zamezení současného nabití dvou min, zaměřovač, ložiště, podstavec, podvozek a záložní i výstrojní součástky.

Hlaveň je tenkostěnná, nepevněná s hladkým vývrtem. Zadní část hlavně pomocí kulového čepu přenáší rázy při střelbě na ložiště. S ložištěm je spojena bajonetovým zámkem. V zadní části hlavně je umístěno spouštěadlo, které dovoluje vést palbu pomocí odpalovací šňůry nebo napevno nastaveným zápalníkem.

Na ústí hlavně je uchyceno **zařízení k zamezení současného nabití dvou min**. Toto zařízení využívá vzniklých setrvačných sil a ústového tlaku plynů při střelbě ke zvýšení bezpečnosti práce obsluhy při vedení palby. Pokud nedojde k výstřelu, popřípadě mina není z hlavně vylita (při selhání), minomet nelze znovu nabít bez uvolnění pojistky.

Ložiště zabezpečuje kromě rozkladu zpět-ného rázu při výstřelu i stabilitu minometu. Lůžko pro kulový čep hlavně je v jeho středu. Ve spodní části jsou žebra, která vedle zvýšení pevnosti usnadňují usazování ložiště.

Podstavec zajišťuje polohu hlavně a umožňuje udělení náměru, odměru a správné nastavení náklonu. Je trubkové konstrukce, s hlavní je spojen objímkou přes amortizátor, který tlumí záklu. Na podstavci je šroubový náměrový a odměrový mechanismus a držák zaměřovače. Ve spodní části je umístěn náklonový mechanismus. Velká změna odměru se zajišťuje přesazením podstavce.

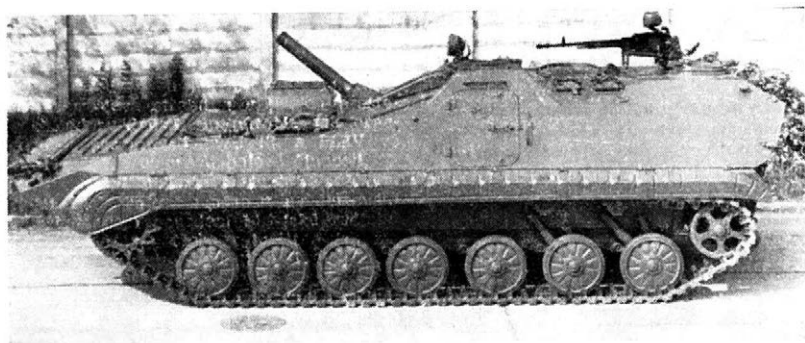
Zaměřovač je bulharské výroby, typu MUM. Pozůstává z dalekohledu a těla, na němž jsou stranová a dálková stupnice s drobnoměry. Náklon se vyrovnává pomocí náklonové libely. Zvětšení zaměřovače je 3,7.

Podvozek je jednoduché trubkové konstrukce s bantamovými koly, které umožňují velmi dobré jízdní vlastnosti i v terénu. Minomet se upevňuje na podvozek dostřelu a v jednoduché konstrukci.

pomocí dvou objímek pro uchycení hlavně a dvou úchytlů pro upevnění ložiska. Podvozek se dá vhodně využít i pro vytahování ložiska při zaboření v palebném postavení.

120mm minomet je přemísťován pomocí vozidla PV3S/M ve vezené nebo tahané verzi. Na vozidle je přepravován palebný průměr v počtu 80 ks min, výstroj a záložní součástky. K usnadnění manipulace při nakládání, vykládání munice a minometu je vozidlo vybaveno zvedacím čelem.

Vynikající vlastnosti prokazuje tento nový minomet v manévrovacích schopnostech palbou a pohybem, ve vysoké přesnosti střelby a její hustotě dosahované zvláště v první minutě vedení palby, ve vysoké účinnosti min čs. výroby v cíli při nastavení zapalovače na tříštivý nebo trhavý účinek, v nízké hmotnosti, ve zvýšeném

120mm samohybný minomet

120mm samohybný minomet (viz obr.) je moderní zbraň, která se zásadně odlišuje od zahraničních minometů. Obdobné zavedené zahraniční minometry této ráže jsou převážně různým způsobem zalafetované polní minometry na zavedených a upravených podvozcích, nabíjené zepředu a ručně.

Nově zavedený 120mm samohybný minomet umožňuje vedení palby z odkrytých, polozakrytých i zakrytých postavení, překonávání a vedení palby ze zamořených prostorů, překonávání vodních překážek plaváním a ochranu obsluhy zbraně i palebného průměru munice při vysoké palebné pohotovosti a pohyblivosti zbraně.

Vyznačuje se vysokou rychlostí střelby, velkým dostřelem, značným účinkem munice v cíli, výbornou přesností střelby,

rychlou přípravou ke střelbě a velkou pchyblivostí v terénu.

Minomet je umístěn v prostoru obsluhy, která při střelbě přímo kontroluje a sleduje proces nabíjení. Toto je řešené automaticky zezadu v celém rozsahu náměru a odměru. Elektromechanické automatické nabíjení zbraně umožňuje vystřelit až 20 ran za 1 minutu. V režimové střelbě je možné vystřelit 40 ran za 5 minut. V případě závady má obsluha možnost ručního nabíjení se sníženou kadencí.

Pracovní prostor je vybaven účinným filtroventilačním zařízením. Obsluha při své bojové činnosti nemusí opouštět pancéřovaný prostor. Její bojeschopnost je zabezpečena i dokonalým odvodem zplodin hoření prachových náplní pomocí účinného vyplachování hlavně a dvou odsávacích ventilátorů. V zimním období je

prostor obsluhy vytápěný pomocí teplovzdušného systému.

Součástí zbraně je i diagnostické zařízení, které umožňuje průběžnou kontrolu základních poloh a funkčních parametrů zbraně a kontrolu technického stavu agregátů a skupin bezdemontážním způsobem.

Samohybný minomet je zabudovaný do upraveného pásového podvozku BVP-1 prodlouženého o jeden pár pojezdových kol. To umožňuje vysokou průchodnost a manévrovost zbraně v terénu, v průběhu plnění bojových úloh rychle zaujímat nová palebná stanoviště a překonávat vodní toky plaváním. Při plavání není nutná zvláštní příprava, rozložení zásob munice nemá vliv na plavební vlastnosti.

Bojová pohotovost minometu po zaujetí palebného postavení je do 1 minuty. Opuštění palebného postavení po skončení střelby je do 1 minuty.

Palebné možnosti samohybného minometu zvyšuje doplňková výzbroj, kterou tvoří PTRK 9K 113 a 12,7mm kulomet.

Hlavní částí 120mm samohybného minometu tvoří **podvozek, elevační částí**, které se skládají z hlavně, zadní části hlavně s poloautomatickou, zákluzové brzdy a kolébky, **podavač s nabíječkou**, jenž je ovládán elektricky a slouží k podávání miny z dopravníku a nabití, **dopravník** s 21 lůžky pro dopravu min při nabíjení, **lafeta** k udělení odměru a náměru ručním způsobem pomocí hydraulických ob-

vodů, **nosník**, který je určen k utlumení zákluzových sil a je otočně upevněn v podvozku, **zásobníky** pro 59 min a schránky na náplně, **elektrické zařízení nadstavby** na principu polovodičů, **spojovací systém** tvořený rádiovou stanicí R-123 M a hovorovým zařízením R-124, **věž kulometu** pro upevnění 12,7 mm kulometu a odpalovacího zařízení 9K 113, **souprava záložních součástí a výstroje**.

Obsluhu minometu tvoří 4 osoby — velitel minometu, mířič, nabíječ a řidič.

Souběžně se zavedením 120mm minometu a 120mm samohybného minometu je zaváděn do výzbroje ČSLA i 120mm náboj s tříštivotrhavou minou čs. konstrukce. Tento účinný a výkonný náboj ve srovnání s dosud používanými minovými náboji má až 2,6krát vyšší trhavý účinek a téměř 14krát vyšší střepinový účinek. Umožňuje efektivní boření lehkých úkrytů polního typu, umlčování a ničení živé síly, velitelských stanovišť, palebných a průzkumných prostředků v sestavě prvosledových praporů nepřítel.

Minový náboj se skládá z **tříštivotrhavé náplně**, která je opatřena nárazovým zapalovačem MZ-81, z dílčích **prachových náplní**, nebo dálkové prachové náplně a ze **základní nábojky**.

Minové náboje mohou být dodávány buď s dílčími, nebo s dálkovými prachovými náplněmi. Základní takticko-technické údaje — viz **tabulku**.

Tabulka

Údaj	120mm M	120mm SHM
Dostřel — maximální	8036 m	8060 m
— minimální	250 m	500 m
Hmotnost	220 kg	15,6 t
— bez podvozku	170 kg	—
Náměr	40°–85°	40°–80°
Odměr — odměrový mechanismus	± 8°	± 15°
Režim střelby za minutu	10–12 ran	18–20 ran
Hmotnost miny	16 kg	16 kg

СОДЕРЖАНИЕ

Генерал-полковник Милослав Благник	
Военно-политическое значение ХУП съезда КПЧ для ЧНА	3
Автор, основываясь на чрезвычайном значении съезда для нашего общества, рассматривает вопросы разработки и внедрения в практическую деятельность его решений с учетом условий ЧНА. Основное внимание уделяет совершенствованию управления, руководства и организационной работы.	

Полковник Богумил Гниздо, кандидат философских наук, профессор	
Потенциальные и реальные боевые возможности подразделения	7
Автор рассматривает использование боевых возможностей подразделения в тактическом звене в современном бою.	

Полковник Цирил Костик, кандидат философских наук	
Психологическая подготовка военнослужащих ЧНА	12
Автор объясняет некоторые категории психологической подготовки военнослужащих. Целесообразно взаимосвязывает отдельные виды обучения и рассматривает его влияние на уровень психологической подготовки. Анализирует требования к подготовке специалистов, задачи командиров и политработников.	

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Полковник Пржебек Ворличек, кандидат военных наук, доцент	
Некоторые вопросы подготовки к отражению агрессии противника	17
Автор статьи рассматривает некоторые проблемы, возникшие в настоящее время в связи с изменениями боевых возможностей войск; анализирует мнения возможного их решения.	

Генерал-майор Вацлав Роучка, кандидат военных наук, доцент	
Особенности подготовки и ведения наступательной операции и боевых действий с целью овладения большими застроенными районами	23
Автор статьи, на основе оценки застроенных районов, рассматривает вопросы подготовки и ведения наступательных операций (боя) в них. Основное внимание уделяет задачам войск, темпу их наступления, использования воздушных десантов, ОМГ, РВиА, ВВС, ПВО и инженерно-саперных войск.	

Полковник Влاديمир Полцар, кандидат военных наук, децент	
Некоторые сведения и опыт, полученные в ходе КПШУ	28
Автор статьи анализирует некоторый опыт, полученный в ходе КПШУ с постоянным составом Военной академии им. А ЗАПОТОЦКОГО. Рассматривает вопросы планирования наступательной операции в начальном периоде войны и их проведения с использованием обычных видов вооружения и высокоточного оружия.	

Полковник Карел Куба	
Вопросы проведения общевойсковых тактических учений – часть 1	31
Автор статьи рассматривает вопросы целей учений, их формы и методы, объясняет содержание односторонних и двухсторонних учений, задачи посреднического аппарата, подготовку и планирование общевойсковых тактических и командно-штабных учений на местности.	

Майор Эмануэл Пржибань	
Роль руководства учения и посреднического аппарата	36
Автор, на основе полученного опыта, рассматривает состав и задачи руководства учения, личного состава посреднического аппарата в ходе управления общевойсковым тактическим учением дивизии.	

Подполковник Павел Яндачек	
Вопросы проведения частичных тренировок по боевой готовности	41
Автор обобщает опыт по организации и проведению частичных тренировок по боевой готовности в штабах соединений и частей со сниженным составом.	
Подполковник Либор Гашпирек, кандидат военных наук	
Создание программы для РВиА	45
Автор статьи рассматривает актуальные взгляды, факты и заключения, которые по данной проблематике до настоящего времени в ЧНА не были опубликованы. Статью можно использовать как основу при внедрении мероприятий проекта РАЦИО в штабах армий.	
Генерал-майор Ладислав Сохор	
Возможности авиации в деле транспортировки техники и материальных средств для ОМГ	49
Автор статьи анализирует возможности транспортировки, обеспечения и поддержки ОМГ со стороны авиации.	
Майор Йосеф Дуфек	
Работа штаба соединения ПВО страны при разработке решения командира	57
Автор статьи на основе опыта, полученного на учениях коалиционного состава, решает вопросы работы штаба соединения при подготовке и разработке решения командира соединения.	
Полковник Милош Земан, кандидат военных наук, доцент	
Вопросы расчета возможностей противника при применении им химического оружия	61
Автор статьи рассматривает возможности противника при применении им химического оружия. Статья актуальна для должностных лиц химических войск и для штабов при планировании химического обеспечения.	
Подполковник Вацлав Данек, кандидат военных наук, доцент	
ПАСУВ и задачи войск связи	67
Автор статьи анализирует требования, вытекающие в результате внедрения ПАСУВ, для деятельности войск связи, а также его влияние на организацию комплекса связи и на деятельность специалистов по связи.	
Майор Эмил Нехватал	
Принципы планирования тылового обеспечения операции	71
Автор статьи на основе полученного опыта учений представляет целесообразную точку зрения на основные проблемы планирования тылового обеспечения современных операций.	

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

Основные тенденции развития обороны в оперативном звене	75
--	----

ИНФОРМАЦИИ

Полковник Мирослав Веселка	
Развитие и современное состояние планирования целей для ядерного оружия США и НАТО — часть 2	81
Автор рассматривает этап принятия военно-стратегической концепции „реалистического устрашения“, этап военно-стратегической концепции „прямой конфронтации“ и коалиционные планы НАТО на ведение ограниченной ядерной войны в Европе.	
Подполковник Ярослав Схейбал	
Новые минометы на вооружении ЧНА	90
Автор приводит новые данные о модернизации средств артиллерии и их тактико-технические характеристики.	